

Vuitena jornada de l'Opinió Catalana

De dins i de fora

Barcelona, 7 de novembre de 2009

Sessió:

Conferència inaugural

Molt Hble. Sr. Ernest Benach

President del Parlament de Catalunya

Molt bon dia. En primer lloc, permetin-me que agraeixi poder participar en aquesta inauguració de les jornades, i fer-ho al costat del president Rigol. I, per tant, poder compartir una estona amb vostès, i unes quantes reflexions en uns dies en què costa especialment que les reflexions puguin ser vistes com això, com a reflexions, i a més a més que puguin ser considerades com a necessàries pel futur que ens espera a tots plegats.

Vostès tenen la jornada platejada en tres àmbits. Jo faré reflexions globals que els van entrellaçant a tots tres. Perquè en el fons, i encara que no ho sembli, les tres preguntes van íntimament lligades. No hi ha una resposta per pregunta, sinó que hi ha una resposta global per cada una de les qüestions que han plantejat. I també ho faré començant per expressar claríssimament que efectivament estem en crisi. En crisis en plural. Patim una crisi econòmica i financera molt greu. De vagades penso que no hem agafat exactament la dimensió d'aquesta crisi, com a societat. Patim una crisi, en conseqüència de models productius i fins i tot en el món laboral. Una crisi política, una crisi política que no és nova, una crisi que s'estava covant des de feia temps, i que segurament els darrers casos, concretament els casos Millet i Pretòria, potser han fet la gota que vessa el got. Però que d'alguna manera han provocat que això s'hagi accentuat, i que la

percepció d'això a nivell de la ciutadania i dels mitjans de comunicació hagi estat molt gran.

Però crec també que hi ha una crisi que està per damunt de totes aquestes, que possiblement en sigui fins i tot la mare, que és una crisi de valors. Una crisi de valors socials, que ha anat provocant que passessin moltes coses en aquests darrers anys. I aquí, doncs, segurament que elements com l'accés de cobdícia, aquesta immediatesa permanent que necessitem per tot i amb tot, una certa pèrdua, una important pèrdua fins i tot, del que és el sentit col·lectiu, han acabat de conformar aquesta crisi de valors, que jo crec que també ha provocat aquesta aparició d'altres crisis.

I les crisis no s'han acabat. Planen com uns determinats fantasmes per damunt nostre d'altres crisis: la crisi energètica, la crisi alimentària, una certa concepció fins i tot d'una crisi mediambiental, i no estic parlant de les nuclears, estic parlant d'una cosa molt més important des del punt de vista de la qualitat de vida de tots plegats. Crisis que a més a més tindran una característica molt especial: són crisis de caire global; per tant afectaran a tot el món, a tot el planeta, però tindran lectures i repercussions locals, i per tant també tindran la seva repercussió i lectura catalana. I seran repercussions, a més a més, importants i concretes com les que estan passant en aquests moments.

En qualsevol cas, crisi ho entenem tots plegats com un moment difícil, com una fase de la nostra vida, del nostre projecte, que és circumstancialment difícil. Però si anem a l'origen de la paraula, l'origen grec, crisi significava conjuntura de canvis. Per tant, si m'ho permeten, doncs ho afegim tot, no? Som en un moment difícil, complex, que el que demana són canvis. I quins canvis i en quin sentit? D'entrada, les crisis exigeixen fer aquests canvis de rumb, però sobretot de ser capaços d'analitzar i de poder veure què és el que no funciona, què és el que ja ha passat de moda, què és el que ja és caduc, què és el que ja no té massa sentit en el món que vivim. I tan important com això, tenir la capacitat d'intuïció, de saber què ens demana i què ens determinarà el futur més immediat.

Jo si em permeten em centraré en la política, perquè en definitiva és el que representem, i entre altres coses perquè el que vull, també, és reivindicar la política. La política és

noble, i això no ho podem perdre mai de perspectiva. Mai. La política és noble. Una altra cosa és que no es faci bé. Una altra cosa és que dins de la política hi hagi gent que faci que no sembli tan noble, però la política per definició és noble.

Doncs bé, si agafem la política en aquest context de crisi, el que és evident, i fent una anàlisi ràpida de com funcionem tots plegats, les institucions, els partits, les litúrgies fins i tot que tenim, que estem encara ancorats moltes vegades amb mecanismes i amb maneres de fer molt més propis, no del segle XX, del segle XIX que no pas del segle XXI. Tot té una explicació i tot té una causa, evidentment. Els mecanismes de la política actual van ser concebuts quan la majoria de gent no sabia ni llegir ni escriure, quan només uns privilegiats tenien accés a la informació. I especialment a la informació política. Per tant, jo crec que això ens hauria de fer pensar en com ho hem de fer per renovar a fons, de manera profunda, les formes de fer política. Hem de veure què funciona, hem de saber també determinar què no funciona, i hem de ser capaços d'adaptar-ho a les noves necessitats i a les noves realitats de la societat que estem vivint. I sobretot fer-ho tenint en compte el que ens ofereix aquesta societat. La societat, el món, està canviant molt. La societat evoluciona de manera extraordinària. Ens dóna noves oportunitats que moltes vegades no sabem ni agafar, perquè va tan depressa tot que se'ns escapa, no? Doncs bé, ens està oferint coses noves la societat. I no podem rebutjar-les. Hem d'incorporar-les en la nova manera de fer política del segle XXI.

I aquí, per mi hi ha una qüestió que és clau, que és el fet d'aprofitar les moltes potencialitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació, justament en favor de fer millor la política, en favor de la transparència, i en favor de la participació ciutadana. Hem de saber fer aquest exercici. Catalunya ha de saber fer aquest exercici, i l'ha de fer en tots els àmbits.

Els catalans tenim una capacitat emprenedora que jo de vegades crec que no som conscients de quines són les nostres possibilitats, que són moltíssimes. I això hauríem de posar-ho en valor. Hauríem d'intentar, doncs, d'alguna manera ser capaços de recuperar, amb el màxim sentit possible, amb la màxima expressió possible aquesta capacitat emprenedora, aquesta capacitat per tirar endavant. Aquest és un poble treballador. Aquest és un poble treballador, encara que de vegades doncs sembli que no.

Doncs no, és un poble treballador. El premi no és que et toqui la loteria. El premi és poder parar el despertador i poder anar a treballar. I aquest és un altre dels valors que la societat que estem vivint de vegades posa en qüestió i posa en dubte. Doncs no, justament el treball és un valor que té aquest país, que té aquest poble, el treball, l'estalvi, etc. Però aquí hem de ser capaços també de jugar-hi fort.

I també som una nació culturalment inquieta. Una nació que al llarg de la història, i ho acaba de dir el president Rigol, ha sabut anticipar-se, ha sabut llegir els canvis que hi havia al món, no? Parlàvem abans de la revolució agrària, un altre moment determinant, la industrial, la renaixença, com a moments clau de la nostra història. Ara estem en un moment clau. Ara estem en un altre moment clau de la història de la humanitat en què hauríem de ser capaços de saber llegir el què està passant, i posar-nos al davant de determinades revolucions, com per exemple la revolució de les tecnologies de la informació i la comunicació, que està canviant radicalment el món, en tots els aspectes, en tots els seus àmbits.

Fer això, hem de ser capaços també de fer-ho amb perspectiva, parant atenció a allò que succeeix, però no només a allò que succeeix, sinó també anar al fons de les qüestions, anar a les causes, anar a les arrels dels problemes. I saber també valorar les conseqüències de les decisions que puguem prendre.

I entenent també que els escenaris de la nostra realitat, i això no és fàcil, potser és fàcil pels que som aquí, potser és fàcil per determinats agents, però no és fàcil pel conjunt de la societat, que el nostre escenari ja no s'acaba amb les fronteres d'un estat que, en definitiva, ha quedat superat per la realitat; l'activitat de l'esfera pública i de la privada avui no entén de fronteres. I, per tant, l'escenari, el terreny de joc, és divers. Tenim un escenari claríssim a la Unió Europea, claríssim. Tenim un escenari natural, que és la Mediterrània, i això ho hem de portar a la pràctica. Ho hem de portar a la pràctica tant en els projectes polítics, com en els projectes empresarials, com en els projectes culturals, com en projectes socials. Aquest és l'escenari de futur. Per tant, hem d'intentar explicar que el segle XXI, justament, és capaç de diluir fronteres, amb tot el que això implica. Després és evident que la capacitat de tenir estat, etc., etc., d'acord, molt bé. Però a la pràctica, des del punt de vista d'un projecte empresarial, què és més

important avui, tenir força a Espanya o tenir força a Europa? Què és més important avui? Tenir contactes a tota la riba nord de l'Àfrica o ser algú a la Mediterrània? Què és més important avui? Tenir un aeroport que ens connecti amb el món o ser subsidiaris? Aquesta és la realitat. I aquí és on tenim un escenari nou i molt potent per poder treballar.

Als representants polítics ens toca, hem de treballar, hem de treballar per facilitar els canvis, i d'alguna manera, per poder superar aquestes crisis, però només podrem fer-ho si som capaços d'idear projectes comuns. Comuns; i amb això coincideixo absolutament amb el president Rigol. Projectes de país. Aquest país, Catalunya, només sap fer projectes que tinguin sentit d'estat, sentit de país quan anem junts. No només les forces polítiques, les forces polítiques i la societat civil.

Hem de saber adaptar la política catalana també al segle XXI, però també, si m'ho permeten, això no és només feina dels polítics. Els polítics han de fer un primer pas, les institucions, i l'han de fer a consciència, i l'han de fer sense por. I hem d'obrir la porta. Hem d'obrir la porta a la transparència, en fi, hem de canviar radicalment segurament determinades maneres d'actuar i de fer. Però si només obrim la porta ens quedarem a mitges. Aquesta porta els ciutadans l'han de traspasar, han d'entrar. Només amb aquest equilibri d'obrir les portes, i per tant reformar i regenerar un nou sistema de relació política, per una part, però per l'altra participant-hi activament, només així serem capaços d'aconseguir que les coses funcionin.

Deixin-me posar un petit exemple del que intento explicar amb tot això, que bàsicament, en fi, respon una mica a la dinàmica que estem fent al dia a dia nosaltres, com a Parlament de Catalunya, i a més a més, com que d'alguna manera també algunes de les qüestions les va començar el president Pujol, em fa l'efecte que encaixa perfectament amb el que els vull explicar.

Tant el president Rigol com jo vam intentar, o hem intentat, em penso que una característica comuna de la nostra presidència era obrir la institució a la ciutadania i a les realitats del país. És a dir, contactar amb la societat, no fer del Parlament una cosa aïllada, que està allà dalt, bé, en aquest cas al Parc de la Ciutadella, i que els ciutadans

ho veuen lluny, distant, i que és difícil, no? Havíem de trencar d'alguna manera aquesta distancia i aquesta percepció de llunyania del Parlament, i això no és fàcil. No és gens fàcil. Són molts anys, són molts estereotips, són determinats tòpics que lluitar-hi francament és difícil, no? I el fet és que quan intentes sortir una mica del guió les trompades que reps són considerables. Però bé, en qualsevol cas forma part del sou això també, no?

Però hem anat fent coses, i en voldria destacar algunes, per exemple el Canal Parlament. El Canal Parlament que va ser una obra col·lectiva, que va impulsar el president Rigol, que va ser capaç de fer seure a tots els partits, a tots els parlamentaris, i dir senyors hem de fer això. I això no ho podem fer amb els paràmetres de dir tu tindràs tants minuts i tu en tindràs tants d'altres. Hem de fer un canal institucional. Un canal institucional que serveixi per explicar a la gent què s'està fent al Parlament, que aquí hi ha molta feina feta, moltíssima, i que fer una llei no és fàcil, i que requereix que els diputats treballin, estudiïn, aprenguin, contactin amb sectors, es relacionin, negociïn. Tot això ho hem de poder explicar a la gent en directe, perquè és evident que tot això no forma part de l'interès del mitjans de comunicació tradicionals. Per tant, que els diputats són persones i que com a persones tenen sentiments, tenen feina, tenen aficions. Intentem humanitzar molt més la política. Si no hi hagués hagut acord entre tots els líders dels grups parlamentaris en aquell moment això hauria estat impossible. Es va aconseguir, i gràcies a això el Canal Parlament ha anat evolucionant. Després això ho han barrejat amb la web del Parlament, amb un concepte molt més avançat del que és la política de comunicació, amb les noves tecnologies, etc., etc., el projecte Parlament 2.0. En fi, hem anat avançant en aquest direcció, però és fruit d'una mateixa voluntat d'obertura cap a la societat.

A mi em fa molta gràcia perquè ara hi ha determinats debats que sembla que siguin grans qüestions o grans coses, i dius, home, doncs al Parlament ja fa temps que ho fem això, no?

Per exemple, el debat sobre el pressupost del Parlament era secret. Llavors era un escàndol quan el debat era secret; i no sé què tenen per amagar, i no sé què. Doncs efectivament, no han d'amagar res, només faltaria, no? És a dir, partíem d'una tradició

ancestral del segle XIX en què segurament els debats aquests eren secrets, doncs miri, i havíem continuat així. Doncs ja s'ha acabat, ja no és secret. Ara és públic, absolutament públic. I quan és públic deixa d'interessar. Interessen els sous dels diputats, això sí. Que per cert, vàrem ser la primera institució que els va publicar, i que els vam penjar a la web, i que vam explicar què cobràvem. I a remolc d'això ho varen fer altres institucions, d'aquest i d'altres països, per cert.

Bé, vull dir amb tot això que d'alguna manera quan hem intentat obrir-nos, quan hem intentat el diàleg amb la societat civil ha funcionat. I aquí hi ha projectes, com per exemple El Parlament a les aules, que el Parlament visita les escoles. Jo crec que són molt potents, moltíssim, i que funcionen. I que aquí hi ha una llavor que donarà fruit algun any, no sé quan, però que hi ha una llavor sembrada que és important de cuidar i de mantenir. O la relació que tenim per exemple amb el món empresarial, a través d'aquests contactes directes Parlament-empresaris.

O sigui, el Parlament fa lleis, que és la seva funció principal, el Parlament controla el govern, impulsa l'acció de govern, que és l'altra gran definició, el Parlament representa el país. El Parlament representa el país i el Parlament ha d'estar en contacte permanent amb el país, si és que l'ha de representar. Per tant, en aquest àmbit jo penso que hem anat treballant. És evident que això són exemples molt puntuals i concrets, línies d'actuació, però que d'alguna manera, en fi, donen pistes de com ha de ser la política en el segle XXI. No és la solució això que els estic dient, és un exemple només de la voluntat de l'expressió del que intentem fer a la pràctica.

Deixin-me fer referència, i amb això acabaré la meva reflexió, al que ha passat aquests darrers dies, perquè si no ho fem em fa l'efecte que sinó també seria una mica absurd, no? De vagades la política funciona massa per uns tòpics molt concrets, si t'has d'emmotllar amb allò, i si no t'amotlles amb allò doncs sembla que... Doncs no, la política ha de ser molt més àgil, molt més eficaç i molt més directe, i molt més útil, sobretot, no?

Jo crec que tots plegats tenim la percepció que les coses no acaben de funcionar, i faig referència a la crisi política. Aquests darrers dies amb l'esclat dels casos Pretòria-Millet

doncs tot plegat encara ha anat a més, i s'ha magnificat moltíssim el desprestigi dels polítics, de la política i de les institucions. I de les institucions, i això no ho tenim en compte a vegades, no? Perquè al final els polítics passen, però les institucions queden, i el que estem desprestigiant justament, i el que està baixant en picat, és el prestigi de les institucions. I això no ens ho podem permetre com a país, i menys una nació sense estat com Catalunya, on justament una part de la nostra força és a les nostres institucions, i a Catalunya molt especialment.

Quan vaig a les escoles a explicar regularment la història del Parlament als alumnes, perquè sàpiguen per què som on som i per què hem de fer el que hem de fer, els dic que l'autonomia de Catalunya no neix ni amb la Constitució del 77 ni amb l'Estatut del 79, que l'autogovern de Catalunya, la línia que ens permet continuar tenint autogovern arrenca de molt més lluny; i que hi va haver el Parlament a l'exili, i que va ser el que va mantenir la flama, i que un govern a l'exili amb totes les dificultats i amb tots els matisos que vostès vulguin, però hi era; i que els nostres precedents parlamentaris són al segle XI, amb les assemblees de pau i treva, cosa que no pot dir ni tan sols Anglaterra. Per tant, hi ha un fil conductor a la història, que és el que ens ha permès sobreviure i tenir unes institucions pròpies, i el que no podem permetre en cap cas és que aquestes institucions siguin qüestionades com ho estan en aquests moments.

Bé, davant de la situació, i seguint una mica amb el precedent que havia impulsat el president Rigol l'any 2001, en què va plantejar un acord per la transparència dels partits i del finançament dels partits, sempre hi ha moments en què s'ha de reaccionar, i aquest en va ser un. Vaig plantejar tot un seguit de qüestions als grups parlamentaris, i ho vaig plantejar des del punt de vista de la feina que pot fer el Parlament; és evident que si només el Parlament fa feina malament rai. En aquest sentit és evident que el Parlament ha d'avançar, però també ha d'avançar el govern, també han d'avançar els ajuntaments, també ha d'avançar la societat civil, el conjunt del país s'ha de moure en alguna direcció. Estem en un transatlàntic que s'està adreçant directament a la costa, que embarrancarem segur. Moure un transatlàntic vostès saben que no és fàcil, i que quan comences a girar el tomb costa de fer. Doncs és això. O comencem a girar tots el timó, tots, cadascú des del que pot fer, i aleshores aconseguirem no embarrancar, ni picar contra la costa, o això serà molt complicat.

Des de la responsabilitat parlamentària què vaig proposar? Doncs molt senzill, que fem els deures: la llei electoral. Fa trenta anys que podríem haver fet la llei electoral i no l'hem feta, és culpa de tots. En aquest cas, fins i tot si m'ho permeten, no és culpa de Madrid que no tinguem llei electoral. No és culpa de Madrid, és culpa estrictament nostra, de tots els governs i de tots els parlaments que hi ha hagut des de l'any 1980 fins al 2009. I és molt difícil fer la llei electoral? Afirmo: no. No, no és difícil. És voluntat política, és seure en una taula, és negociar, és pactar, és arribar a acords amb una cosa que la ciutadania espera. Perquè una llei electoral sí que canviarà les maneres de fer política d'aquest país, i pot començar a representar aquest canvi de rumb que els deia abans que és indispensable, si no volem embarrancar directament. Que es posaran ràpidament d'acord amb tot? Tampoc, òbviament. Però tenim una base molt sòlida. Primer, hi ha estudis que s'han fet, i que són estudis molt ben fets, que el govern ha posat a disposició del Parlament, que tots els grups parlamentaris han treballat. I que per tant hi ha una base prou sòlida com per dir que hi ha un percentatge d'acord gran; ens queden aspectes i detalls a negociar, molt bé, doncs treballem sobre això. Siguem capaços de manifestar voluntat política per fer això. Aquest és un tema de país, aquest és un tema de país. I en els temes de país o hi ha acord i hi ha consens, o el país se'n ressenteix, i, penso, que en aquests moments de crisi, i de crisi política greu, és una de les respostes clares i immediates que podem donar.

La reforma de la llei de la Sindicatura de Comptes. Fixin-se que he parlat de llei electoral, les lleis les aprova el Parlament, i de la llei de la Sindicatura de Comptes, les lleis les aprova el Parlament, ho dic també perquè quedi clar, per si algú encara dubta que el Parlament no hagi de fer res, no? La llei de la Sindicatura de Comptes per fer què? Doncs per donar compliment a l'acord del 2001. A l'acord aquell que va impulsar el president Rigol, de transparència i honestat dels partits polítics. Tenia 10 punts, d'aquells 10 punts dos s'han complert, perquè són la llei de finançament de partits aprovada al Congrés dels Diputats al 2007, un tercer són acords que van haver de fer el govern i el Parlament per implementar tot un seguit de subvencions al partits, també s'ha fet. La resta de punts, els 7 punts restants són coses que havia de fer la Sindicatura de Comptes, que ha fet a partir d'una certa bona voluntat, però sense cap mena de marc normatiu. Doncs bé, posem ordre, posem ordre, posem-ho en una llei, i s'ha acabat. I a

partir d'aquí hi haurà mecanismes clars, directes per controlar del finançament dels partits polítics i de llurs fundacions, i al mateix temps per saber què passa a les campanyes electorals. Perquè és clar, és molt fàcil, ens reunim el dia que comença la campanya electoral, pactem quatre coses, diem el pressupost que tenim aquells quinze dies de campanya i ens quedem tan tranquils, i no és veritat això. No és veritat, la campanya electoral no hi ha cap partit que la faci amb la campanya electoral dels 15 dies. La campanya electoral comença com a mínim, com a mínim, com a mínim i estaran d'acord amb mi tots, un any abans, o no? Doncs és això el que estem dient, expliquem bé a la gent què estem fent, expliquem bé a la gent d'on són els ingressos, quines són les despeses, que no passa res. No ha de passar res. I si no som capaços de fer això és que no anem bé. La transparència significa això, i avui hem de fer un esforç en aquest sentit. Reformar la llei de la Sindicatura de Comptes vol dir això, vol dir entrar en aquests punts concrets, i en d'altres de la pròpia institució, que evidentment no tenen res a veure amb tot això, però que són importants.

Vaig plantejar dos punts més, i amb això acabo. Un tercer punt era elaborar un codi, un marc comú de bones pràctiques. Tots els partits aquests dies han dit que faran un codi de bones pràctiques, alguns ja el tenen, un codi ètic, responsabilitat màxima als seus càrrecs, etc., etc. D'acord, perfecte, és lloable, que es faci, però potser han de trobar un marc comú que ens permeti que tots els càrrecs públics de Catalunya tinguin ja una referència en forma de codi de bona conducta de codi ètic. I aquí no hi poden participar només els grups parlamentaris; hi han de participar els grups parlamentaris; hi han de participar les institucions que depenen, que pegen del Parlament, i que tenen alguna cosa a dir, Síndic de Greuges, Síndic de Comptes, Oficina Antifrau; hi ha de participar el món municipalista; i hem d'arribar a un acord de com funcionarem en aquests moments a la política. Això és un altre missatge de cara a la societat que ens pot, d'alguna manera, permetre regenerar aquest concepte de la democràcia.

I un quart punt que no és altre que l'obertura a la societat. Quan fa uns anys el president Rigol va impulsar una comissió mixta de parlamentaris, Parlament, és a dir, diputats, diputades, i experts en matèria d'immigració, va ser un treball difícil, molt difícil. Va ser molt complicat perquè és veritat que moltes vegades els parlamentaris i la gent de la societat civil no parlen el mateix llenguatge, i casar això és complicadíssim. I aquí no

dic que la culpa sigui dels uns o dels altres, dic que cadascú té la seva manera d'actuar i de fer, i per tant a vegades casar aquests móns no és fàcil. Jo no sé si hem de fer una comissió d'experts o no, no ho sé exactament quina és la formulació, i en parlarem amb els grups parlamentaris. El que sí que crec és que en aquests moments la gent que ha estat treballant en diversos àmbits, en l'àmbit universitari, en l'àmbit sociològic, en molts aspectes de la nostra societat sobre com s'ha de regenerar la democràcia i com es poden fer aportacions en aquest sentit ens ho ha de poder venir a dir al Parlament, ha de poder discutir directament cara a cara, els hem d'escoltar i els hem de fer cas. No sé quina formulació tindrà això, ja ho veurem, però d'entrada la idea és aquesta, escoltar la gent que ha posat saviesa i coneixement en aquest àmbit i aprofitar-ho, portar-ho al Parlament. No ens ha de saber cap greu, al contrari.

I en aquest mateix sentit, com deia abans, per mi la revolució de les tecnologies de la informació i de la comunicació és clau perquè aquest país pugui tirar endavant. Doncs bé, obrim debat a la xarxa, debat constructiu, debat positiu, no entrem en els insults i en les desqualificacions, no interessa això. Però sí que interessa saber què pensa la ciutadania, sí que interessa que la ciutadania pugui expressar-se, i sí que interessa saber aprofitar; hi ha experiències a tot el món d'això, a tot el món. No cal entrar en detalls, però en aquests moments aquesta és una manera que ha revolucionat determinades maneres de fer política que hem de saber aprofitar. No ens ha de saber greu escoltar la gent, què diu, què pensa i què proposa. Segur que en podem treure conclusions interessants. I si som capaços de fer-ho doncs jo crec que les coses començaran a canviar. Almenys pel que fa referència al Parlament, com a mínim, haurem fet el que jo penso que la ciutadania ens reclama i ens demana.

Si la nostra funció és fer lleis, impulsar i controlar l'acció del govern, i representar el país, aquestes mesures essencialment van en aquesta direcció. I van en aquesta direcció perquè..., també ho tinc..., en fi, de vegades no sé si som conscients de la percepció que té la gent de la política, de la política estant, ni del que fem. I potser perquè vivim en una bombolla on, en fi, amb un cert aïllament, ens costa molt que això ens arribi, perquè a més a més els paràmetres són els que són, i tots plegats ja sabem... Llegim el diari, escoltem la ràdio, veiem el telenotícies, i ja està, i no és això. Hem de saber escoltar la gent, hem de saber parlar amb la gent. I la gent en aquests moments jo crec que està en

una altra ona. La gent, la societat expressada en diverses fórmules, però també en la fórmula més elemental que és en la del ciutadà, el ciutadà, que viu en un país, i que se l'estima, i que vol que aquest país funcioni, està desorientat, està fora de lloc.

I, per tant, hem de saber respondre a això, perquè si no s'aniran desenganxant cada vegada més, cada vegada més, i això no tindrà remei. Jo crec que no atendre això en aquests moments és d'una enorme irresponsabilitat, tancar-nos en la closca pròpia és d'una enorme irresponsabilitat. I no ser capaços de determinar que hi ha una nova manera de fer política que és indispensable perquè les coses funcionin és d'una enorme irresponsabilitat. I en tot cas això veurem si som capaços de fer-ho o no. Per la part que ens toca intentarem fer tots els esforços possibles i més perquè això sigui així.

Moltes gràcies.